

Ons Nostra

- ONS GESLACHT -

MAANDBLAD DER NEDERLANDSE
GENEALOGISCHE VERENIGING
HOOFDREDACTEUR: C. H. VAN WIJNGAARDEN

JAARGANG XLV

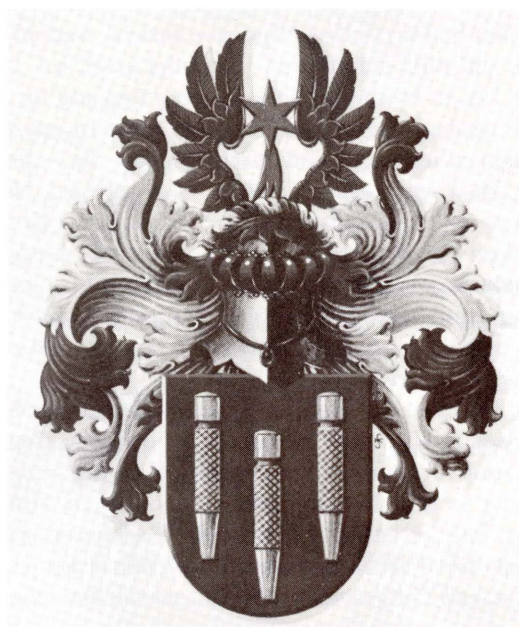
MAART 1990

Nr. 3

TRIEBELS

De tak van de Nijmeegse burger Willem Triebels (1751-1802)

door Drs. A. V. TRIEBELS

Wapen

Het familiewapen Triebels luidt: In blauw drie verticaal geplaatste zilveren drevels (triebel) 2-1. Helmteken: een zespuntige gouden staartster tussen een blauwe vlucht. Dekkleden: blauw, gevoerd van zilver.

Dit wapen is in oktober 1983 door de auteur van dit artikel ontworpen in samenwerking met de heraldicus K. van den Sigtenhorst te Rijswijk, t.b.v. hem en alle aan hem verwante leden van het geslacht. Het is op 10-1-1984 geregistreerd in het register van familiewapens van het Centraal Bureau voor Genealogie, onder nr. 310/363 (zie Jaarboek CBG 1984 (jrg. 38), p. 280).

Inleiding

Het oudst bekende stamgebied van het geslacht Triebels ligt rond Nieuwenhagen in Zuid-Limburg, waar reeds rond 1500 herhaaldelijk naamgenoten opduiken. Omstreeks 1700 bezit het echtpaar *Melchior Triebels* en *Christina Louppen* een ‘huijs hoff, misthoff, coolhoff, stallinge, schuijre etc en weidgen’ in De Kamp onder Nieuwenhagen, heerlijkheid Schaesberg. Na hun dood verkoopt hun zoon *Melchior Triebels*, gehuwd met *Johanna Reumkens*, zijn erfdeel aan zijn zwager Joannes Oelmans (1702-1789). In 1739 erft hij van zijn schoonvader Reiner Reumkens (1682-1739) delen van de landerijen en boerderij ‘An den Wijnehell’, gelegen in De Winkel te Nieuwenhagen, Schepenbank Heerlen¹.

Op den duur wordt Nieuwenhagen voor verscheidene leden der familie slechts een thuishaven van waaruit men, al rondtrekkende, handel dreef. *Melchior Triebels* (1708-1761) verbleef in 1761 met zijn oudste zoon *Johannes* (1739-1802) in de Jonkerstraat te Amsterdam. Zijn jongere zoons *Melchior Michaël* (1748-1822) en *Henricus* (1755-1826) zouden zich blijvend in die stad vestigen, respectievelijk als koopman in linnens aan de Prinsengracht (poorter op 14-8-1783) en koopman in kanten in de Leidsestraat (poorter op 25-2-1791).

Zoon *Wilhelmus* (1751-1802) bleef het langst rondtrekkend koopman, tot 1790. Al vóór dat jaar had hij zich op Nijmegen gericht, waar hij in verschillende herbergen – waarschijnlijk clandestien – handel dreef, o.a. in zijden doeken. Als katholiek had hij, in Nijmegen althans, géén toegang tot het burgerrecht, daardoor ook niet tot het plaatselijke Kramerengilde. In een dergelijke positie bevond zich ook zijn collega en vriend Joseph Hueber die – net als hij – enige tijd in de herberg ‘De Vogelzang’ in de Houtstraat verbleef. Hij dreef daar een handel in manufacturen en werd daarvoor in 1785 door het Kramerengilde officieel op de vingers getikt². Deze Hueber tekende, evenals Arnoldus Hermsen – de latere schoonvader van Willem Triebels – in dat zelfde jaar een rekest waarin de Nijmeegse Raad werd verzocht katholieken tot het burgerrecht toe te laten. Toen de Raad dit terzijde legde, richtte Hueber zich in 1789 zelfs direct tot de stadhouder, evenwel tevergeefs³.

Pas in 1795, na de komst der Fransen, kreeg Willem Triebels het burgerrecht en voor de Triebels te Nijmegen begon een snelle maatschappelijke vooruitgang. Vooral zijn zoons *Joannes Melchior*, landdeken van Nijmegen, en *Willem Hendrik*, wethouder en loco-burgemeester van Nijmegen, zijn in de lokale geschiedenis bekend, zo niet berucht, geworden. Over hen merkte de historicus prof. Rogier o.a. op: ‘Die Triebels-regenten mogen dan al geen muiters en scheurmakers geweest zijn, gewichtige lieden, opgeblazen van klassebesef, speelgoedregenten met lange tenen waren zij natuurlijk wel’⁴. Dit beeld is overigens door recentere studies sterk genuanceerd.

Opvallend genoeg bleven vijf van de zes zoons van wethouder Triebels ongehuwd. Eén van dit vijftal vertrok – niet zonder reden! – naar Amerika. De vier anderen vormden aanvankelijk twee duo’s, maar in later jaren gingen zij samenwonen in het buitenhuis Oranjestein. J. de Blécourt typeerde hen in zijn beschrijving van het Schependom Nijmegen als volgt:

Oranjestein werd jaren achtereen door vier gebroeders, de heeren Triebels, bewoond en ’t was toen een zeer ouderwetsch huis van één verdieping, met een tal van kamers. De heeren T. leefden daar zeer eendrachtelijk en men zag van dit viertal steeds drie gebroeders wandelingen maken.

De oudste deed aan deze uitstapjes niet mee en volgde zijne oude gewoonten evenals toen hij nog zaken te Nijmegen dreef. Hij was destijds een zeer goed schaker en één van de beste Nederlandsche schaakprobleem-oplossers.

Men kon hem dan ook in de veranda, aan den Noordkant van het huis, vaak gedoken zien zitten, turende op het voor hem geplaatste schaakbord. De, vooral op Maandag, voorbijtrekkende boertjes van Hees en Neerbosch, die met zijne broers veel in aanraking kwamen, — doordien de heeren Triebels veel landerijen in de omgeving hadden liggen en bovendien door hunne vriendelijkheid en hulpvaardigheid in hoog aanzien bij de landbouwende bevolking stonden, — terwijl zij zoo goed als nooit den schaker spraken, zagen hem niet voor vol aan. Daar zij van het schaakspel niet het minste begrip hadden, nog minder begrepen, waarom iemand zoo tijden lang op zoo'n bord kon zitten turen zonder eens op te kijken, had de meening bij hen post gevat: 'dat dieën oudsten heer maor wat onneuzel waar, want hij speulde in zien eenigheid met de pupkes'. In dit geval hadden die goeie menschen het glad mis. Al hebben eenvoudige lieden het ook vaak bij het rechte eind, in dit geval was hunne opvatting al te nuchter. Want deze man was, bij al zijn eenvoud, begaafd met een zeer goed stel hersens⁵.

Bekende figuren uit deze tak zijn verder *mr. Willem Jozef Triebels*, president der Arrondissementsrechtbank te Nijmegen, later te Arnhem, die o.a. in 1856 door zijn oud-stadgenoot *mr. J. J. L. van der Bruggen* werd gevraagd voor het ministerschap van RK-Eredienst (hetgeen hij weigerde) en *ir. Maurits Triebels*, uitvinder van het 'Triebelsiaanse loonstelsel', die in 1919 en 1924 als Werkspoor-directeur en voorzitter van de Metaalbond twee grote stakingen het hoofd moest bieden⁶.

Genealogie

I. *Wilhelmus (Willem) Triebels*, (zn. van Melchior Triebels, 1708-1761, koopman ten laatste in de Jonkerstraat te Amsterdam en Johanna Reumkens 1714-1760), geb. Nieuwenhagen, ged. Heerlen (St. Pancratiusparochie) 25-9-1751 (get.: Wilhelmus Koningshs, in wiens plaats Petrus Casp. Schepers stond, en Barbara Aelmans), koopman in manufacturen sedert ca. 1787 te Nijmegen, in 1793 ald. gevestigd in een winkel aan de Kannenmarkt Wijk D no. 20 (op de hoek met de Korenmarkt), handelende in zijde, garen, gestreept, enz., burger van Nijmegen 4-7-1795, overl./begr. (St. Stevenskerk) Nijmegen 13/21-6-1802⁷, otr./tr. Nijmegen 25-4/12-5-1790 *Maria Elisabeth (Mikke) Hermesen*, geb./ged. Nijmegen 13-11-1773, winkelierster, overl. Nijmegen 19-9-1855, dr. van Arnoldus Hermesen en Hermina van Panderen. Zij tr. (2) Nijmegen 22-5-1803 Bernardus Josephus Vaalman.

Wilhelmus Triebels

M. E. Hermesen

Bij de scheiding en deling der nagelaten goederen en behuizing te Nieuwenhagen van Melchior Triebels (Triebels) en Joanna Reumkens op 1-8-1776 door landmeter Nic. Vaessen, krijgt Wilhelmus Triebels (hij ondertekent 'Wilhelmus Triebels') het tweede lot toegewezen. Zijn aandeel bestaat uit drie stukken land, voor zover getaxeerd ter waarde van 76 pattacon, 3 schilling en 5 marck. Hij doet afstand van zijn aandeel in de ouderlijke behuizing die in zijn geheel door zijn broer Melchior wordt overgenomen. Daartoe moet deze zijn broers Johannes, Wilhelmus en Henricus en zijn zuster Maria Christina, gehuwd met Godefridus Peters, in totaal 77 pattacon uitkeren. Daar iedereen recht heeft op een totaal aandeel ter waarde van 79 patt., 2 marck en

3½ busch, krijgt Wilhelmus daarvan slechts 2 patt., 4 schill., 6 mrck. en 3½ b. Dit bedrag zal Melchior aan Willem uitbetalen 'teghens 12 acker gl. Cours allewelcke uijtgaiff moet richtigh en contant volldaen ende betaelt worden eijn Jaer naer dato van deellungh vorschr.'⁸.

Zijn grond wordt in 1779 geregistreerd in het Leggerboek Rotte van Nieuwenhagen en Schaesberg. Willem Triebels Milchersz. bezit 213 kleine roeden, alles afkomstig uit de erfenis van zijn ouders. Er drukken erflasten op, halve of hele schattingen en halve tienden⁹.

Op 1-2-1787 doet Willem Tribels het Nijmeegse buitengericht beslag leggen op de gerede en ongerede goederen binnen de stad en het schependom Nijmegen, van Philip Arnold. Dit wegens een achterstallige som van 596 gl. en 8 stuivers aan verkochte en geleverde koopmansgoederen 'vermogens overgeleverde reekening en impetrants schuldboek'. Het beslag wordt op 15 febr. en nogmaals op 1 mrt. 1787 vernieuwd¹⁰.

Een wisselbrief van 20-11-1787 vermeldt dat Anthonij Haan en de koopman W. Triebels 'logé in de Vogelsangk a Nimegue' beloven om op 25-4-1788 f 1633, – te betalen aan E. Pichon La Grange & Cie. Verscheidene endossementen vinden sindsdien nog plaats. De betaling geschiedt niet op de genoemde datum, hetgeen op (woensdag) 1-5-1788 door not. Johan Vermasen in een protest van non-betaling wordt vastgelegd. Eerst gaat Vermasen naar de herberg De Vogelzang. De koopman Anthony Haan, zo verklaart de hospita, was op het moment in Den Haag. Haan had geprobeerd om het geld bij elkaar te krijgen maar dat was niet op tijd gelukt, 'dog (...) zij vermeende dat zaturdag de penningen wel in hollands geld zouden arriveren'. Vervolgens zoekt de notaris koopman Willem Triebels op, die in herberg De drie Brabanders verblijft. Deze blijkt voor zijn helft van het geld 'in gereedheid' te zijn. Hij getuigt dat 'de andere helfte door den koopman Haan moest worden bezorgd, die met de verwisseling der kronen in hollands geld niet had kunnen gereed raken'¹¹.

Op 25-2-1789 leent Wilhelmus Triebels Melchiorsson een som van 68 guldens en 5 stuivers aan Joannes Jurgen, inwoner van Nieuwenhagen, in huwelijk met Maria Gertruijd Jansen. Het betreft een schuld wegens 'geleverde waeren'. De debiteur belooft het bedrag binnen zes jaar aan Wilhelmus Triebels te zullen aflossen en een jaarlijkse rente van 5% te betalen. Tot verzekering daarvan wordt door hem een stuk grond van 89 kleine roeden gelegen aan den Bosch onder Heerlen voor die som verhypotheked¹².

Op 1-5-1793 kopen Wilhelmus Triebels en W. (bedoeld is M. E.) Hermesen echtelieden te Nijmegen een 'Huys en Erve aan deser Stads Kannemarkt op den Hoek van de Koornmarkt' voor f 3840, – bij de gerichtelijke verkoping van de boedel en goederen van Neeltje Vuur wed. van A. H. van Sand¹³. Op 16-5-1793 lenen 'de Coopman Willem Triebels en Willemina (Maria) Elisabeth Hermesen Eln.' van het Oude Borgeren Gasthuis een bedrag van f 2500, – tegen een jaarlijkse interest van 5 percent. Wanneer men echter binnen zes weken na de verschijndag zal betalen (die op 1 mei wordt gesteld) volstaat 4 percent. Tot verzekering van voldoening wordt hun huis daartoe pandveilig verbonden en opgenomen in het protocol van bezwaar. Daarenboven staan ook Arnoldus Hermesen en Hermina van Panderen Eln., resp. schoonouders en ouders van de comparanten hiervoor borg met hun huis aan de Korenmarkt¹⁴.

Over de jaren 1796 en 1797 is het Arme Kinder Huis aan W. Triebels een som van 33 gld. en 9 stuivers schuldig wegens geleverde 'winkelwaaren' als zijde, garens, gestreepte baai, enz.¹⁵. Op 1-8-1798 treden de 'coopman Willem Triebels en Willemina (Maria) Elisabeth Hermesen EL.' op als borgen en medeprincipalen voor hun schoonvader, resp. vader Arnoldus Hermesen 'weduwenaar en getogtigde boedelhouder van wijlen Hermina van Pannerden (Panderen)' die een som van f 999, – had geleend van het Borger Kinder Weeshuis. Hij belooft deze som 'heden over een jaar, kost en schadeloos te zullen restitueeren in goed gangbaar zilver of goudgeld' of anders jaarlijks een rente hierover te betalen van 4½% die, indien binnen zes weken na verschijndag voldaan, 4% zal bedragen¹⁶.

Het testament tevens de akte van voogdijschap, opgemaakt door Willem Triebels dateert van 10 juni 1802. Zijn vier op dat moment in leven zijnde kinderen erven zijn 'na te laten voordeelgoederen', elk voor een kwart. Bij vooroverlijden van een of meer van zijn kinderen erven de overigen ieder hun gerechte aandeel. Tot voogden over zijn kinderen worden aangesteld 'comparants schoonvader Arnoldus Hermesen, alsmede comparants broeder Hendrik Triebels, woonachtig te Amsterdam, en den koopman Joseph Anthonius Hueber'¹⁷.

Op 2-5-1803 komt een boedelscheiding (magescheid) tot stand tussen Maria Elisabeth Hermesen, weduwe en getogtigde boedelhoudster van de koopman Willem Triebels ter eenre en haar minderjarige kinderen Arnoldus, Johannes Melchior en Wilhelmus Hendrik Triebels ter

andere zijde. Laatstgenoemden worden vertegenwoordigd door hun voogden. Overeengekomen wordt dat de weduwe Triebels het hoekhuis Kannenmarkt-Korenmarkt in volle en vrije eigendom zal krijgen. Van haar kant wordt aan ieder der drie minderjarige kinderen in de boedel toe- en aanbedeeld een som van 4000 gulden Hollandsch en dus aan die drie kinderen samen een som van 12.000 gulden Hollandsch. Tot securiteit van dat laatste wordt het voornoemde huis 'tot een vast hypotheecq en onderpand' gesteld en bezwaard met het 'kinderbewijs'¹⁸. De vroegere hypotheek op het huis wordt op 30-4-1803 afgelost.

Maria Elisabeth Hermesen komt uit een goed middenstandsmilieu. Haar vader Arnoldus Hermesen (1737-1822) is eerst winkelier en logementhouder aan de Korenmarkt in De drie Brabanders, wordt 4-7-1795 burger van Nijmegen, in 1796 provisor – later binnenvader en econoom – van het Borger Kinderen Weeshuis, tenslotte is hij rentenier. Na de dood van haar man hertrouwt Maria Elisabeth met Bernardus Josephus Vaalman (1778-1842), eveneens behorend tot het milieu van de gegoede katholieke burgerij. In 1803 vermeld als Nijmeegs burger en 'marchand de linge en detail', wordt hij in 1813 groothandelaar genoemd. In 1814 is hij lid van de firma Vaalman en Co., kooplui te Nijmegen. Weer later is hij commissionair, winkelier en lid der firma Vaalman en Triebels, expediteurs en cargadoors (1821). Sedert 1825 is hij agent voor de Nederlandsche Stoomboot Maatschappij. Ook is hij: bierbrouwer, provisor van het Borger Kinderen Weeshuis (1808-1811), regent over de beide weeshuizen (1817-1842), lid van de Raad der stad (1830-1842) en lid van de Raad van Koophandel (1831).

Uit dit huwelijk, geboren/gedoopt (Predikherenstatie) te Nijmegen:

1. *Johanna Herremina*, geb. 25-4-1791 en – waarschijnlijk ongedoopt – overl. op dezelfde dag, begr. 'op het kerkhof' van de St. Stevenskerk 26-4-1791.
2. *Arnoldus*, volgt IIa.
3. *Joannes Melchior Triebels*, geb./ged. 6-1-1795 (get.: Joannes Tribels en Hermina van Panderen), seculier priester, RK-pastoor en landdeken van Nijmegen, overl. Hees bij Nijmegen (huize Oraniënstein) 3-3-1869.

Joannes Melchior Triebels (I.-3, 1795-1869)
(paneel (1831) in particulier bezit)

Hij wordt op 1-9-1807 ingeschreven aan de Latijnse School te Nijmegen en geniet o.a. scholing in het Frans. Hij volgt onderwijs in het Duits te Munster in Westfalen en in de humaniora en muziek te Gemert. Op 29-10-1810 ontvangt hij tonsuur en lagere wijdingen te Amsterdam uit handen van Joh. Bapt. baron van Velde de Melroy. Hij studeert filosofie en theologie sedert september 1813 aan het seminarie in Mechelen en vanaf 23-3-1814 aan het groot-seminarie te Herlaar. Toegelaten tot de hogere studies 23-4-1814, subdiaken gewijd in het klooster te Westfalen op 13-8-1816 door Kasper Maximiliaan Freiherr von Droste zu Vischering, en diaken te Brussel 24-12-1817 door bisschop Joh. Bapt. baron van Velde de Melroy, priester gewijd in het klooster te Westfalen 16-4-1818 door Kasper Maximiliaan Freiherr von Droste zu Vischering. Assistent (kapelaan) te Udenhout van 26-10-1818 tot pasen 1819, kapelaan te Vierlingsbeek in 1819, pastoor te Ewijk 1821, landdeken van Nijmegen 24-1-1825, pastoor van de voormalige Augustijnenstatie aldaar 29-5-1826.

Hij is een der oprichters van het RK-Armbestuur te Nijmegen 27-1-1827, sedert 1830 tevens dienstdoend priester Militaire Eredienst, standplaats Nijmegen tegen traktement van f 150, – per jaar, sedert 1836 legerpriester 2de klasse. In 1833 wordt de St. Augustinuskerk door hem aanmerkelijk verbouwd en sticht hij daarbij een nieuwe pastorie, voor welke onkosten het Rijk f 6000, – bijdraagt¹⁹.

In 1839 ligt het in de algemene verwachting dat deken Triebels in de toekomst apostolisch vicaris wordt ter opvolging van G. Hermans, apostolisch vicaris van Grave. Deze benoeming blijkt echter op te veel verzet binnen de geestelijkheid te stuiten, hoewel vriend noch vijand aan zijn kundigheden twijfelt²⁰. Zeer geruchtmakend is de uitzetting op 11-5-1841 van de dominicaner pastoor De Jong uit de predikherenkerk in de Broerstraat door de geestelijke overheid, vertegenwoordigd door landdeken Triebels.

In 1843-1844 raakt Joannes Melchior in een hooglopend conflict betrokken tussen het RK-Armbestuur en zestien vooraanstaande katholieken over de oprichting van een RK-bewaarschool te Nijmegen. Laatstgenoemden zijn sindsdien vijanden van de deken.

Zijn 25-jarig jubileum als landdeken dat op 24-1-1850 groots wordt gevierd (er zijn vele tientallen gasten), blijkt toch een teleurstelling. De bisschop, voor wie bij deze gelegenheid een erezetel is ingeruimd, komt – hoewel verwacht – niet opdagen. Bovendien wordt de deken géén onderscheiding toegekend, hoewel de Nijmeegse burgemeester Bijleveld hierop bij de commissaris des konings heeft aangedrongen²¹. Later in dat jaar wordt hij er van beschuldigd zich tijdens de verkiezingen voor de Provinciale Staten niet afzijdig te hebben gehouden, maar zijn neef mr. Willem Jozef Triebels te hebben gesteund. Toen deze niet kandidaat werd gesteld namens de katholieke kiescommissie zou hij zijn teleurstelling niet onder stoelen of banken hebben gestoken.

Nog sterker worden deze aantijgingen wegens inmenging bij de gemeenteraadsverkiezingen in 1851. Door zijn tegenstanders, leden van de kiesvereniging 'Regt en Billijkheid', de drie reguliere pastoors, de St. Vincentiusvereniging enz., wordt hij beschuldigd van openlijke steun aan de kiesvereniging 'Eensgezindheid' (die zelfs de partij van landdeken Triebels genoemd wordt!) waartoe zijn broer Willem Hendrik behoort. Bisschop Zwijsen stelt een onderzoek in dat in oktober 1851 tot resultaat heeft dat er geen bewijzen voor zijn betrokkenheid zijn. De beschuldigingen houden echter aan. Hij wordt uitgemaakt voor 'Maarten Luther II', op zijn kerkdeur wordt een bordje 'te koop of te huur' gehangen. Ook wordt hij op straat uitgescholden. Tenslotte legt de katholieke partijkrant 'De Gelderlander' hem in een anoniem stukje in het nummer 75 van 16-9-1852 ten laste: *Dat verblindheid met het belang zijner familie hem, bij de verkiezingen te Nijmegen het belang der Katholijken deerlijk heeft doen vergeten en dat hij het bevel om neutraal te blijven, dat hem door Zijne Hoogw den bisschop was gegeven, door slinksche streken heeft ontdoken.*

Op 26-9-1852 dient deken Triebels met goedkeuring van de bisschop een klacht wegens laster in bij de officier van justitie en volgt er een proces dat leidt tot de veroordeling van de drukker van de krant, A. A. Reynen. Bij vonnis der arrondissementsrechtbank te Nijmegen van 8-1-1853 wordt deze veroordeeld tot drie maanden gevangenisstraf, een geldboete van f 500, – , de kosten van het geding en ontzetting uit zijn burgerlijke rechten voor tien jaar. Het vonnis moet worden aangeplakt in alle parochies van het dekenaat Nijmegen. Het wordt in hoger beroep op 8-2-1853 bij arrest van het gerechtshof in Arnhem bevestigd. Op 26-4-1853 verwerpt de Hoge Raad ook het cassatieverzoek²².

Deken Triebels wordt op 27-4-1854 provisor van het seminarie te Herlaar. Niet lang daarna dient hij zijn ontslag als landdeken in, dat hem eervol m.i.v. 1-7-1858 wordt verleend. Bij KB

van 20-12-1858 wordt hem een pensioen van *f* 929, – verleend. In mei 1863 wordt hij benoemd in een 'Plaatselijke commissie voor de stichting van een gedenkteken ter herinnering aan het verkrijgen van Nederlands onafhankelijkheid in november 1813'. Verder blijft hij tot 1867 lid van de subcommissie van de Maatschappij van Weldadigheid.

4. *Wilhelmus Henricus*, geb./ged. 28-12-1796 (get.: Henricus Triebels en Godefrida Branst – lees: Brants –) overl./begr. Nijmegen 21/23-10-1798 'op het cerkhof' van de St. Stevenskerk.

'den 3 Julij 1798 ist arnoldus en johannes milchior en wilhelm. hendr. Triebels alle 3 te grousen bij hussen gevormt' (aantekening van Wilhelmus Triebels in het gebedenboek van hem en zijn vrouw Maria Elisabeth Hermesen).

5. *Wilhelmus Henricus*, volgt I Ib.
6. *Josephus Antonius*, geb./ged. 13-10-1801 (get.: Josephus Antonius Hueber en Maria Cristina Triebels), overl./begr. Nijmegen 5-12-1802.

I Ia. *Arnoldus Triebels*, geb./ged. Nijmegen 19-9-1792 (get.: Arnoldus Hermesen en Hendrina Hermesen in plaats van Maria Gertrudis Speits – lees: Spiertz –), winkelier in ellewaar aan de Kannenmarkt Wijk D no. 20, overl. ald. 22-10-1829, tr. Boxmeer 18-5-1820 *Joanna Wilhelmina Bockmeulen*, geb./ged. Goch 4-2-1798, particuliere, na 1829 winkelierster in ellewaar, overl. Tegelen 15-5-1873, dr. van Wilhelmus Bockmeulen (logementhouder) en Henrica Raab. Zij tr. (2) Nijmegen 19-11-1835 Everardus Graa(d)t.

Bij akte verleden voor not. Pieter Wiegand op 11-2-1813, stelt stiefvader Bernardus Josephus Vaalman een remplaçant aan voor Arnoldus die voor de lichting van 1812 is ingeloot. Zijn signalement van dat jaar vermeldt overigens aanleg voor tering. Hij verschijnt opnieuw voor de lichting van 1815. Wegens de dienst van zijn remplaçant wordt hij vrijgesteld. In zijn signalement wordt nu onder 'merkbare teekenen' vermeld: 'styve vinger aan de regterhand'. Als beroep geeft hij op 'koopman'.

Op 20-9-1817 levert hij 46 bruine katoenen doeken aan het Protestantse Kinderen Weeshuis voor 52 gulden en 20 cent. Het jaar daarop nog eens 38 katoenen doeken aan het Roomsche Katholieke en 14 aan het Protestantsche Weeshuis, voor resp. *f* 42,50 en *f* 15,50²³. Sedert 1823 vinden vrijwel jaarlijks leveranties plaats aan de beide weeshuizen die in de rekeningen steeds als 'ellewaar' of 'ellewaren' worden omschreven. Blijkens de daarbij bewaarde bijlagen, t.w. de kwitanties, gaat het meestal om geleverde katoenen doeken, in rode, blauwe en groene kleuren, om eigengereide manufacturen, merinos en broekstreep²⁴.

Het ouderlijk huis en erf aan de Kannenmarkt worden op 26-10-1824 door Bernardus Josephus Vaalman en Maria Elisabeth Hermesen aan Arnoldus Triebels en Johanna Wilhelmina Bockmeulen verkocht voor een bedrag van *f* 4000, –. Op 11-11-1824 verobligeert het echtpaar Triebels-Bockmeulen dit huis t.b.v. het RK-weeshuis wegens een van dit gesticht geleend bedrag van *f* 2100, –. Tot aan de aflossing van het kapitaal behoort een jaarlijkse rente van 5% te worden betaald. Als bijzondere voorwaarde stelt de schuldeiser bovendien dat het verbonden huis en erf voortdurend voor brandschade 'in eene geakkrediteerde brandwaarborgmaatschappij binnen de Nederlanden' verzekerd zullen blijven. De assurantiepolis moet aan de crediteur ter hand worden gesteld die hem zal behouden tot aan de teruggave en voldoening van het kapitaal. Tevens moet jaarlijks op de verschijndag de kwitantie van de verzekering van dat jaar overgelegd worden²⁵.

Na het overlijden van Arnoldus Triebels, wordt bij besluit van de familieraad, op 10-8-1830 gehouden voor de kantonrechter L. J. van der Lisse, tot toeziend voogd over de minderjarige kinderen van Arnoldus Triebels en echtgenote benoemd Wilhelmus Hendrikus Triebels, expediteur, broeder van wijlen de vader²⁶. Op 31-12-1830 wordt de inventaris van de boedel vastgesteld en beschreven bij akte verleden voor notaris J. A. van Manen. Daartoe behoort o.a. behalve eerdervermeld huis, ook een aandeel in een huis en erve te Boxmeer, afkomstig van de ouders der echtgenote. De 'winkelgoederen, tot de Negotie in ellewaren gehorende' worden getaxeerd op *f* 4437,70. Voor zover kan worden vastgesteld zijn de grootste leveranciers van ellewaren aan

Arnoldus in 1829: Greven te Rotterdam en Blauw en Zn. te Arnhem. De grootste afnemers zijn de beide weeshuizen in Nijmegen. In de boedelbeschrijving wordt ook melding gemaakt van 'gereedschappen gehorende tot de fabriek van waslicht' en een grote partij waskaarsen, resp. ter waarde van *f* 100, – en *f* 600, –²⁷. De weduwe Triebels zet de winkel na de dood van Arnoldus voort. De leveranties aan beide weeshuizen blijven voortduren en vinden nu jaarlijks, en voor grotere bedragen, plaats. In 1831 is dit reeds voor *f* 180,09½ aan het Protestantse- en voor *f* 360,19 aan het RK-weeshuis.

De hypotheek op het huis aan de Kannenmarkt wordt op 24-5-1851 geroyeerd bij akte verleden voor not. R. F. Deurvorst. Het wordt vervolgens voor *f* 3500, – verkocht door J. W. Bockmeulen, nu hertrouwd met E. Graadt, en de kinderen Triebels en Graadt aan Johannes Nas, notaris-klerk, bij akte van transport verleden voor not. J. H. C. A. Payen op 26-5-1851.

Uit dit huwelijk, geboren te Nijmegen:

1. *Wilhelmus Hendrikus Triebels*, geb. 16-7-1821, leerlooier aan de Korenmarkt, later Doddendaal, overl. Nijmegen 5-10-1878.

Hij verlaat op 30-6-1851 de gemeente Nijmegen 'met biljet' voor Derendorf (Düsseldorf). Zijn broer Anton gaat met hem mee. Laatstgenoemde verblijft er ook in latere jaren (1859-1861). In augustus 1855 dient Hermanus Triebels voor zijn beide broers Wilhelmus Hendrikus en Antonius Josephus een adres in bij de koning om voor hen een akte van readmissie binnen Nederland te verkrijgen. Het gemeentebestuur van Nijmegen, om advies gevraagd, verklaart bij besluit van 17-8-1855 dat hiertegen geen bezwaar bestaat. Willem en zijn broer Anton lenen van hun oom, de deken Joannes Melchior Triebels, *f* 3000, – bij onderhandse akte. Dit moet vóór 1855 zijn gebeurd, want bij diens overlijden zijn sedert veertien jaar geen renten betaald! Na de dood van Willem Triebels Azn. wordt voor de ontvanger van de successierechten een certificaat van onvermogen afgegeven. Willems roerende goederen worden uitverkocht²⁸.

2. *Maria Bernarda Josephina Triebels*, geb. 15-12-1823, overl. Nijmegen 12-3-1895.

Voor zover bekend oefent Josephine geen beroep uit. Enige tijd verblijft ze te Boxmeer, van waaruit ze op 18-1-1876 naar Sambeek vertrekt. Aldaar woont ze bij de bakkersfamilie Arts in de Achterstraat. Op 6-6-1878 keert ze naar Nijmegen terug.

3. *Anna Wilhelmina Triebels*, geb. 21-6-1825, overl. Nijmegen 20-11-1849.

Zij heeft geen beroep en woont haar hele leven in het ouderlijk huis, eerst aan de Kannenmarkt, later aan de Korenmarkt. Haar nalatenschap wordt op 24-5-1851 gedeeld bij scheidingsakte verleden voor not. R. F. Deurvorst. Haar moeder heeft recht op ¼ gedeelte, haar broers en zuster van helen bedde, Wilhelmus Hendrikus, leerlooier, Maria Bernarda Josephina, zonder beroep of maatschappelijke betrekking, Antonius Josephus, leerlooier, en Hermanus, zonder beroep of maatschappelijke betrekking ieder op ¼ in de helft van ¾ gedeelte en ½ in de wederhelft van ¾ gedeelte. De minderjarige broers en zuster van halven bedde, Henriette Antoinette Mathilde, Pieter Josef Gustaaf en Rubanus Godefridus Graadt, vertegenwoordigd door hun vader Everhardus Graadt, expediteur en bierbrouwer, hebben samen recht op ¾ in de wederhelft van ¾ gedeelte. De erfenis bedraagt *f* 300, –. Daarvan moeten echter nog worden afgetrokken de schulden bij enkele winkeliers, alsmede dokters-, apothekers- en begrafeniskosten voor een totaal van *f* 274,14. Per saldo valt er dus vrijwel niets meer te verdelen²⁹.

4. *Antonius Josephus Triebels*, geb. 12-11-1826, leerlooier en commissionair voor de fa. A. C. Hofmann en Cie. te Nijmegen, Düsseldorf en Amsterdam, daarna enige tijd koopman in binnen- en buitenlandse bieren, tenslotte handelsreiziger in leder, overl. Sint-Jans-Molenbeek (agglom. Brussel, België) 3-3-1896, tr. Düsseldorf 30-5-1859 *Anna Catharina Hofmann*, geb./ged. Wassertrüdingen (koninkrijk Beieren) 3/5-5-1839, overl. Sint-Joost-ten-Node (agglom. Brussel, België) 5-1-1926, dr. van Karl Hofmann en Maria Margaretha Hofmann. Hieruit nakomelingen.

Bij vonnis der arrondissementsrechtbank te Amsterdam, tweede kamer, d.d. 7-9-1877 wordt Anton Jozef Triebels, handelende onder de firma A. C. Hofmann & Cie., commissionair, wonende

aan de Keizersgracht bij de Brouwersgracht no. 3 in staat van faillissement verklaard. De opening daarvan wordt bepaald op 31 aug. daaraan voorafgaand. Tot rechter-commissaris wordt benoemd mr. P. R. Feith, rechter in de genoemde rechtbank, en tot curator mr. H. Pouw, advocaat.

Antonius Josephus Triebels (IIa.-4, 1826-1896) en echtgenote Anna Catharina Hofmann (1839-1926)

5. *Hermanus Triebels*, geb. 28-3-1828, (gepatenteerd) huidenzouter en -droger, commissionair in vetten, overl. Brussel 5-7-1897.

Hij krijgt op 6-5-1853 van B. en W. van Nijmegen de concessie tot het oprichten van een huidendrogerij op de zolders van het pakhuis Korenmarkt Wijk D no. 327, ofschoon verscheidene omwonenden hiertegen bezwaar hebben aangetekend. Voorwaarde is wel dat hij het raam aan de zuidwest-zijde altijd gesloten zal houden³⁰.

Erg breed zal Herman het niet hebben gehad. Van zijn oom, landdeken Triebels, leent hij namelijk onderhands *f* 450, — tegen 4%, zonder dit ooit aan hem te hebben terugbetaald. Bij diens overlijden (1869) is hij bovendien nog zeven jaar rente schuldig. Verder heeft zijn eerderevermelde oom hem beleend met twee obligaties van *f* 1000, — van 4 en 5%. Wanneer deze overlijdt is daarvan sedert acht jaren geen rente verantwoord en worden de schuldvorderingen met de rente 'wegens totale insolventie' van de schuldenaar gewaardeerd in de boedel van de deken Triebels op het bedrag van één cent³¹.

Omstreeks 1860 vestigt Herman zich samen met zijn neef Henricus Jacobus Hubertus (Henri) Triebels, koopman in huiden, vellen, leder en traan aan de Pepergas. Het is niet helemaal duidelijk in hoeverre zij hun zaken combineren. In ieder geval voert Herman voor een aanzienlijk deel de zakelijke correspondentie voor zijn neef, richt brieven aan de leveranciers, schrijft de wissels uit, enz. In de eerste vier maanden van 1863 gaat de handel van Henri dramatisch achteruit. Een faillissement volgt en al gauw constateert de curator, mr. W. Francken N. Gz. allerlei onregelmatigheden. Er zijn grote partijen koopmansgoederen aangekocht met het faillissement in zicht en tegen dumprijzen van de hand gedaan. Daarbij zijn wissels getekend op de Associatie Cassa te Amsterdam zonder dat er provisie aanwezig was. Grote partijen handelswaar, oplopend in waarde tot *f* 11.760, — zijn spoorloos verdwenen.

Henri, die bedrieglijke bankbreuk ten laste wordt gelegd, weet zich aan de greep van de justitie

te onttrekken. Herman echter, zich wellicht van geen kwaad bewust, wordt gearresteerd op verdenking van medeplichtigheid. Dit vermoeden is gebaseerd op zijn samenwerking met de bankbreukige én zijn 'neefschap'. Na inzage in de financiële administratie acht de rechter diens medeplichtigheid bewezen, ondanks het ontkennen door Herman iets te hebben geweten van de kwade bedoelingen van Henri.

Bij arrest van het provinciaal gerechtshof in Gelderland van 28-10-1863 wordt hij schuldig verklaard aan de misdaad van medeplichtigheid aan bedrieglijke bankbreuk en veroordeeld tot een confinement in een rasp- of tuchthuis voor de tijd van zes achtereenvolgende jaren, en solidair met de medebeschuldigde in de kosten van het geding. Nadat ook zijn cassatieverzoek door de Hoge Raad op 12-1-1864 is verworpen, wordt hij in april daaraanvolgend overgebracht naar het Huis van Opsluiting en Tuchtiging te Leeuwarden, alwaar hij tot aan zijn ontslag op 27-10-1869 geïnterneerd blijft³².

Daarna vestigt hij zich wederom in Nijmegen. Blijkens het patentregister van 1870 en 1871 is hij opnieuw huidenzouter; in laatstgenoemd jaar heeft hij zich aan de Oude Haven gevestigd en wordt als beroep tevens commissionair of commissiehandelaar vermeld. Het aantal knechts in zijn dienst blijft beneden de drie. In later jaren wordt hij ook veelal vettenhandelaar genoemd. Hij trekt enige tijd op met het gezin van zijn broer Anton. Na een verblijf in Krefeld wordt hij in 1890 ambsthalf bij zijn zuster Josephine ingeschreven. Op 19 augustus van dat jaar volgt hij zijn broer Anton en diens gezien naar Molenbeek. Vervolgens vestigt hij zich in Brussel.

6. *Arnolda Maria Theresia*, geb. 11-1-1830, overl. Nijmegen 13-1-1830.

Zij wordt na haar overlijden bijgezet in de familiegrafkelder (zoals dit met veel van de hier beschreven leden van de familie Triebels geschiedt). De begrafenis, op 16-1-1830, kost f 45, –³³.

Iib. *Wilhelmus Henricus Triebels*, geb./ged. Nijmegen 28-2-1799 (get.: Arnoldus Hermesen in plaats van Henricus Triebels en Anna Gertrudis Pelser), expediteur, gemeenteraadslid, wethouder en loco-burgemeester van Nijmegen, Ridder in de Orde van de Eikekroon (12-6-1855), overl. Hees bij Nijmegen (huize Oranienstein) 23-6-1878, tr. (1) Nijmegen 4-1-1821 (kerk 9 jan.) *Jacoba van Veerssen*, geb./ged. Leiden 16/17-3-1802, testeert olografisch 17-3-1822, overl. (in het kraambd) Nijmegen 10-2-1823, dr. van Jacobus van Veerssen (grutter en houtkoper) en Anna Jans(sen); tr. (2) Nijmegen 24-4-1824 (kerk 26 april; huw. voorw. voor not. Van Munster 21 april) *Anna Maria Bedloo*, geb./ged. Nijmegen 16-3-1801, overl. ald. 3-3-1837, dr. van Everardus Carolus Bedloo (koopman in baai) en Elisabeth Meijer; tr. (3) Geldern 23-4-1838 (kerk 24 april) *Margaretha Josephine Louise Philippine (Louise) Bledet*, geb. Mainz 16-5-1800, overl. Nijmegen 9-5-1861, dr. van Andreas Bledet (ontvanger der Domeinen) en Anne Theresia Beekmans.

Op 16-11-1811 toegelaten tot de Latijnse School en op 7-12-1818 gealloteerd als lid van de sociëteit 'De Harmonie'. Eind 1820 richt Willem Hendrik een expeditie- en commissiekantoor op, dat in het volgend jaar opgaat in de fa. Vaalman en Triebels, commissiehandelaren, expeditoren en cargadoors, bestaande uit de vennoten Bernardus Josephus Vaalman, zijn stiefvader, later ook Josephus Egbertus Hendrikus Vaalman, zijn halfbroer, en hijzelf. Vanaf augustus 1825 tot 1876 zijn zij tevens agenten van de Nederlandse Stoomboot Maatschappij/later: Rederij. In die hoedanigheid krijgen zij jarenlang te maken met de concurrentie van beurtschippers en andere opkomende stoombootmaatschappijen.

In 1827 wordt hij de eerste voorzitter van het RK-Armbestuur dat een zeer turbulent en omstreken bestaan zal gaan leiden. De eerste jaren van het RKA onder zijn leiding, worden gekenmerkt door onenigheid, slechte reglementen en een dubieuze fondsenwerving. Vooral een erfeniskwestie (affaire-Mulders) baart in 1832 veel opzien.

Willem Hendrik is officier bij de Nijmeegse Schutterij. Hij wordt eervol ontslagen in de rang van le luitenant (bij KB d.d. 1-5-1831 no. 4). Van 1832 t/m 1863 is hij lid van het college van regenten van het Cellenbroederenhuis, de Ellendige en andere gevoegde Broederschappen. Vier keer bekleedt hij het voorzitterschap, in 1845, 1851, 1857 en 1863. Onder zijn eerste voorzitter-

schap wordt het Cellenbroederenhuis (krankzinnigengesticht) ingrijpend verbouwd, terwijl onder zijn tweede voorzitterschap de zelfmoord van één der patiënten hem in aanvaring brengt met de opzichter Johannes van Duuren, die overigens een goede reputatie geniet. Tijdens zijn laatste twee praesidiaten is er onenigheid resp. met het Oude Burger Gasthuis en de gemeenteraad over de kosten van verpleging der krankzinnigen. Het feit dat Willem Hendrik als katholiek regent erin toestemt dat katholieke patiënten uit Nijmegen in een protestants gesticht te Utrecht zullen worden uitbestede, zet onder een aantal strengere geloofsgenoten kwaad bloed.

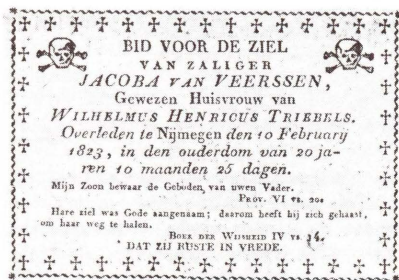
Van 1838-1863 is hij lid van de Plaatselijke Schoolcommissie, van 1851-1863 als voorzitter. Ook hierin speelt hij een omstrede rol, o.a. doordat hij goedkeurt dat katholieke kinderen op school protestantse gebeden zullen opzeggen. Van 1842-1865 is hij lid van het college van regenten over de beide weeshuizen, waarvan hij in 1847, 1854 en 1861 voorzitter is. Onder zijn eerste voorzitterschap wordt een nieuw reglement voor het binnenbestuur (dagelijks bestuur) vastgesteld, terwijl in 1854 de Armenwet wordt toegepast op de beide weeshuizen.

Hij is lid van de plaatselijke Kamer van Koophandel (1842-1864), waarvan president 1848-1850 en vice-president 1845-1847 en 1854-1862. Met grote energie poogt hij de nieuw te bouwen haven dicht bij de stad Nijmegen te krijgen, gunstiger postverbindingen tot stand te brengen en Nijmegen aangesloten te krijgen op het spoorwegnet. Lid van de Spaarkascommissie 1849-1863. Lid van het Stedelijk Kiescollege 1848-1851. Lid van de gemengd katholiek-protestantse kiesvereniging 'Eensgezindheid', lid van de gemeenteraad 1850-1867.

In 1851 valt Nijmegen tijdens de gemeenteraadsverkiezingen uiteen in twee katholieke kampen, de 'factie Triebels' en de 'factie Berends'. Eerstgenoemde factie, door prof. Rogier bestempeld als die der Thorbeckianen, komt na de verkiezingen, die tot de heftigste uit de Nijmeegse geschiedenis behoren, als overwinnaar uit de bus. Jarenlang wordt er verbeterde oppositie gevoerd tegen Triebels c.s.

Van 1851-1863 is Willem Hendrik eerste wethouder en loco-burgemeester van Nijmegen. Dit laatste is vooral van belang in 1862, tijdens de langdurige ziekte van burgemeester F. P. Bijleveld. Nadat hij met één stem meerderheid in 1863 als wethouder ten val is gebracht, kondigt hij in 1867 aan niet meer beschikbaar te willen zijn voor een volgende termijn als raadslid.

Van 1862-1872 is hij lid van de subcommissie te Nijmegen voor de Kweekschool voor Zeevaart te Leiden. Na de dood van zijn halfbroer Josephus Egbertus Hendrikus Vaalman, zet hij op 4-2-1869 de fa. Vaalman en Triebels voort met zijn zoons Carel en Lodewijk. Op 1 mei 1876, nadat hij zijn laatste functies heeft neergelegd, verhuist hij naar het buitengoed Oraniënstein³⁴.

Bidprentje voor Jacoba van Veerssen (1802-1823), eerste echtgenote van Wilhelmus Henricus Triebels

Wilhelmus Henricus Triebels (IIb., 1799-1878) (doek in particulier bezit)

Uit het eerste huwelijk, geboren te Nijmegen:

1. *Maria Jacoba*, geb. 25-8-1821, overl. Nijmegen 9-11-1821, volgens een aantekening door de vader zou dit kind onvoldragen ter wereld zijn gekomen, na een zwangerschap van 7 maanden ruim³⁵.
2. *Wilhelmus Josephus*, volgt III.

Uit het tweede huwelijk, geboren te Nijmegen:

b.

3. *Carolus Joannes Melchior Triebels*, geb. 11-4-1825, dozenfabrikant, expediteur, sedert 4-2-1869 medevennoot der fa. Vaalman en Triebels, sedert 1-5-1876 particulier/rentenier wonende te Hees, overl. ald. (huize Oraniënstein) 29-12-1891.

Op 2-2-1846 wordt hij samen met zijn halfbroer Willem Jozef geballoteerd als lid van de sociëteit 'De Harmonie'. Hiervan blijft hij lid tot aan zijn verhuizing naar het familiebuitengoed te Hees op 1-5-1876. Daarna buitenlid.

Op 1-8-1850 ingelijfd bij de dienstdoende schutterij van Nijmegen, korporaal, 2de luitenant bij de 2de compagnie (KB 11-7-1851, no. 28), 1e luitenant bij de 1e cie. (KB 29-1-1854, no. 69), kapitein bij de 2de cie. (KB 26-8-1856, no. 53), lid van de schuttersraad (besluit B. en W. Nijmegen 3-10-1856), comptabel officier (besluit schuttersraad 4-12-1856). Uiteindelijk waarnemend commandant, onderscheiden met het Ereteken voor langdurige en trouwe dienst (KB 22-12-1867, no. 10), thesaurier van de commissie uit heren officieren der dienstdoende schutterij voor het Stedelijk Muzyk-korps 1867/8. Eervol ontslagen als kapitein (KB 5-4-1868, no. 10) met de vooraf gegeven vergunning om de uniform te mogen blijven dragen (besluit B. en W. Nijmegen 17-3-1868). Carel is voorts 1854-1864 lid van de directie der Ambachtsschool.

Van beroep is hij dozenfabrikant. Verbaal der handelingen van B. en W. van Nijmegen van 21-10-1862 vermeldt dat aan de minister van Koloniën waren opgestuurd: 'vier certificaten, houdende het voornemen van de Heer C. J. M. Triebels, fabrikant van tabaksdoozen alhier, om kooperen-doozen enz. te verzenden naar Sumatra, Samarang, Soerabaya en Batavia'. Dezelfde bron vermeldt op 28-6-1864 dat de 25e daaraan voorafgaand aan dezelfde minister was ingezonden 'het dien dag aan den Heer C. J. M. Triebels afgegeven Certificaat van oorsprong voor de verzending van tabaksdoozen naar Padang'.

Op 28-11-1865 wordt hij tot lid van de Kamer van Koophandel gekozen in de vergadering der kiesgerechtigden, in plaats van zijn vader die zijn ontslag heeft genomen. De volgende dag laat hij bij missive aan B. en W. van Nijmegen weten deze benoeming niet aan te nemen³⁶. In het patentregister 1866-1868 wordt hij herhaaldelijk vermeld als gever van muziekpartijen en muzikale soirées (met het Stedelijk Muziekkorps) op het Valkhof en in de sociëteit 'Concordia'.

Op 14-1-1869 is hij mondeling gevolgmachtigde van Aleida Clara van der Lisse, weduwe van zijn oom Josephus Egbertus Hendrikus Vaalman, bij de veiling van haar huis aan de Grote Straat. Op 4-2-1869 medevennoot van de fa. Vaalman en Triebels zonder de bevoegdheid hiervoor te tekenen. Hij maakt zijn testament op 27-7-1869. Daarin benoemt hij zijn broer Lodewijk tot enige en algehele erfgenaam. Dit testament wordt vervangen door een ander in 1890 (zie onder Eduard, IIb-6)³⁷.

Sedert 1879 vermeld op de kiezerslijst voor de gemeenteraad. Hij betaalt f 54,20 jaarlijks aan grondlasten. In 1880 komt daar een personele belasting van f 88,15 bij. Volgens dr. De Blécourt was hij een bekend oplosser van schaakproblemen (zie inleiding)³⁸.

4. *Henricus Jacobus Hubertus Triebels*, geb. 4-6-1827, gepatenteerd koopman, reizende met monsters, later in huiden, vellen, leder en traan, 1856-1859 te Ottersum, daarna op de hoek Pepergas-Korenmarkt, 1863/1864 naar de Verenigde Staten uitgeweken, in 1864-1865 soldaat, 1866-1869 en 1874-1879 cavalierist, daarna gepensioneerd, overl. Louisville, Kentucky, USA 26-2-1913.

Op 28-10-1852 dient hij een adres in bij B. en W. ten einde op de lijst van kiezers voor de Kamer

van Koophandel te worden geplaatst. Hij overlegt daarbij een aanslagbiljet, afgegeven op 25 sept. van dat jaar door de ontvanger der directe belastingen waaruit blijkt dat hij als 'koopman, reizende met monsters' is aangeslagen voor een som van f 21,76. Het gemeentebestuur besluit op 29-10-1852 het verzoek in te willigen.

Bij vonnis der arrondissementsrechtbank te Nijmegen d.d. 18-4-1863 wordt hij in staat van faillissement verklaard en bij arrest van het gerechtshof te Arnhem d.d. 28-10-1863 wederspanning aan de wet verklaard (voor achtergronden: zie Herman, IIa-5). Op aanraden van zijn broers verlaat hij tijdig het land. Waarschijnlijk komt hij via Londen in de Verenigde Staten terecht, waar de burgeroorlog in alle hevigheid woedt. Te West Chester, Pa., treedt hij op 25-8-1864 onder de schuilnaam August Gothier toe tot het Noordelijke leger, en wel in de J. M. Knaps Independent Alleghany Battery (Pennsylvania Light Artillery), in compagnie E, in de rang van soldaat 'for three years or during the war'. Vervolgens wordt hij met Knaps bataljon naar het strijdtonel bij Atlanta Ga., gezonden. Aldaar blijkt de compagnie te veel manschappen te hebben, waarna hij voor 'speciale dienst' wordt gedetacheerd bij compagnie K van de 1st US Artillery. Na verloop van tijd komt hij weer terug bij Knaps bataljon. Dit blijkt nog steeds te veel manschappen te hebben. Dit keer wordt hij overgeplaatst naar de infanterie, en wel de 147th Pennsylvania. Hier dient hij enige tijd, om dan dienst te doen als vrachttreinbewaker bij het Departement van de Intendant. Tenslotte komt hij wederom bij de 147th waar hij uitdient tot zijn afmonstering te Reinold Barracks, Pittsburgh, Pa., op 14-6-1865.

Op 23-6-1866 treedt hij te Pittsburgh, Pa., onder zijn eigen naam, Henry Triebels hernieuwd in dienst, dit maal bij de cavalerie, in compagnie M van de 4e US Cavalry voor de duur van drie jaar. Zijn diensttijd brengt hij door in diverse forten in Texas. Eind 1866 wordt hij ziek gerapporteerd, van nov. 1867 tot febr. 1868 heeft hij velddienst. Ontslag wegens beëindiging diensttijd te Austin, Texas op 23-5-1869. Op 7-5-1874 treedt hij te San Antonio, Texas, voor de tweede keer in dienst bij de 4th US Cavalry, nu in compagnie G, voor de duur van vijf jaar. Dit maal doet hij dienst in Ft. Reno (Indian Territory). Hij doet velddienst, moet Indianen escorteren bij een jachtpartij, terwijl ook patrouilles tegen hen worden uitgezonden, waarbij slachtoffers vallen. Gedurende deze periode loopt hij een longontsteking op en een reumatiek (sept. 1876) die zó ernstig is, dat hij hiervoor verschillende malen in hospitalen moet worden behandeld. Afloop diensttijd 6-5-1879 Ft. Reno, Indian Territory. Hij claimt zowel een oorlogspensioen (burgeroorlog) als invaliditeitspensioen (reumatiek)³⁹.

Henry was duidelijk het zwarte schaap in de familie. Uit correspondentie uit 1878 met zijn broers blijkt dit ook wel. Hij heeft zich onttrokken aan gevangenisstraf door tijdig te vluchten, daarbij een schare schuldeisers achter zich latend, van wie sommigen voor duizenden guldens waren benadeeld. Eén der crediteuren is zijn eigen vader, die hem in zijn testament van 1866 ontferft⁴⁰.

5. *Bernardus Arnoldus Henricus Triebels*, geb. 26-12-1828, winkelier in tabak en koloniale waren aan de Hezelstraat Wijk D no. 80, armverzorger van Wijk D (bij besluit van B. en W. Nijmegen d.d. 30-9-1853), lid van de Commissie voor de watersnood te Nijmegen, 2e afd. voeding en verzendingen (1861), sedert 1-5-1879 rentenier te Hees, overl. ald. (huize Oraniënstein) 4-8-1890.

Bij verklaring van 28-8-1850 van het kantongerecht te Nijmegen wordt aan Bernardus Arnoldus Henricus en Eduardus Wilhelmus handlichting verleend tot het uitoefenen van een handelszaak in tabak en kruidenierswaren, onder de fa. 'Gebroeders Triebels'. Voornoemde firma wordt door de twee broers opgericht op 3-9-1850 blijkens de akte ingeschreven op 4-9-1850 ter griffie der arrondissementsrechtbank te Nijmegen. Evenwel zal alléén Bernard hiervoor mogen tekenen.

De benodigde behuizing — bestaande uit een reusachtig pand aan de Hezelstraat (no. 80, Kad. Sectie C no. 2040, latere percelen 4356 en 4357) genaamd 'De Olifant' en een pakhuis en huis aan de Begijnengas (no. 569, Kad. Sectie C, no. 2040 en 2046) genaamd 'De Herderin' — is in 1850 door hun vader aangekocht. Hij verkoopt het complex onderhands aan zijn beide zoons Bernard en Eduard op 3-5-1862⁴¹. Bij besluit van B. en W. van Nijmegen d.d. 6-12-1850 verkrijgen de gebroeders Triebels de vergunning om boven de cordonlijst van hun winkel aan de Hezelstraat bij wijze van schild een houten arend te plaatsen. Deze is 86 Ned. duim hoog, 84 duim breed en springt naar de straatzijde ongeveer 5 Ned. palmen uit. De win-

kel draagt de naam 'In de Arend'.

De door Bernard betaalde personele belasting stijgt van *f* 57,49 over 1851 tot *f* 64,24 over 1876. Het patentrecht stijgt in die jaren van *f* 14,08 tot *f* 25,60. Sedert 1862 komen daar ook de grondlasten bij die jaarlijks *f* 30 à *f* 35, – bedragen.

Bij testament voor not. C. H. Robbers van 27-7-1869 benoemt hij zijn broer Eduard tot algehele erfgenaam. Dit testament wordt in augustus 1890 ten uitvoer gelegd. Het vormt de aanleiding voor de overgebleven broers Carel, Eduard en Lodewijk hun testamenten te herzien (zie Eduard IIb-6).

Op 18-11-1870 wordt hij door regenten over de beide weeshuizen voorgedragen aan de gemeenteraad als nieuwe kandidaat voor hun college. De gemeenteraad gaat hiermede op 9-12-1870 akkoord. Bernard echter, laat op 16-12-1870 aan B. en W. weten dat hij deze benoeming niet aanneemt⁴².

Bij akte voor not. Böhtlingk verkopen Bernard en Eduard op 7-3-1879 hun onroerend goed met uitzondering van het winkelhuis, aan Johanna Maria Janssen, weduwe van Frederik Die-mers, voor *f* 14.050, –. De vennootschap 'fa. Gebroeders Triebels' wordt op 30-4-1879 bij akte ingeschreven ter griffie van het kantongerecht, per 3-5-1879 opgeheven. De nering wordt met onmiddellijke ingang overgenomen door hun meesterknecht, Johannes Gerardus van Brien. Deze koopt het winkelpand van de gebroeders Triebels voor *f* 9000, –. Een derde deel hiervan leent hij van hen bij obligatie d.d. 7-5-1879 voor not. Böhtlingk. Op 1-5-1879 voegen Bernard en Eduard, vergezeld van hun trouwe dienstmeid, Mathilda Claassen, zich bij hun beide andere broers op het buitengoed.

- b. 6. *Eduardus Wilhelmus Triebels*, geb. 17-3-1830, winkelier (zie Bernard), lid der fa. 'Gebroeders Triebels' 1850-1879 zonder de bevoegdheid hiervoor te tekenen, sedert 1-5-1879 particulier/rentenier te Hees, overl. ald. (huize Oranienstein) 17-11-1897.

Op 27-7-1869 maken Bernard en Eduard hun testament voor not. C. H. Robbers, waarin ze elkaar tot enige erfgenaam benoemen. Daardoor is Eduard in 1890 universeel ergenaar van Bernard. Inmiddels is het viertal samen gaan wonen. Daarom maken de overgebleven broers op 26-8-1890 voor not. T. F. A. Hekking een nieuw testament waarbij de langstlevende alles zal erven. Door de dood van Eduard wordt uiteindelijk Lodewijk de universele erfgenaam.

- b. 7. *Ludovicus Josephus Wilhelmus Triebels*, geb. 4-9-1831, dozenfabrikant, expeditie, sedert 4-2-1869 lid der fa. Vaalman en Triebels, sedert 1-5-1876 particulier/rentenier te Hees, overl. ald. (huize Oranienstein) 26-6-1901.

Hij testeert met Carel mutueel op 27-7-1869 voor not. C. H. Robbers. Bij olografisch testament van 12-9-1869 voor dezelfde notaris legateert Aleida Clara van der Lisse, weduwe van Josephus Egbertus Hendrikus Vaalman (oom van Lodewijk) aan hem als enige der gebr. Triebels, een som van *f* 1000, –. Het gezamenlijk testament van 26-8-1890 wordt aangevuld met een olografisch testament van 31-7-1899, in bewaring gegeven bij not. Hekking. Naast uitkeringen aan de twee dienstbodes Mechtildis Claassen en Maria Petronella Nillissen en aan de tuinman Willem Fontein wordt een legaat geschonken aan de RK-Parochiale Armen van Hees en Neerbosch ter grootte van *f* 7000, –. Na aftrek der lasten, bedraagt de zuivere nalatenschap van Lodewijk in 1901: *f* 116.973,26. De onroerende goederen beslaan een grootte van 96 hectaren, 86 aren en 36 centiaren⁴³.

8. *Henrietta Clara Theresia*, geb. 15-10-1832, overl. Nijmegen 23-11-1832.
9. *Zoontje*, geb. 4-11-1833, levenloos aangegeven Nijmegen 5-11-1833.
10. *Adela Francisca Philomela Wilhelmina*, geb. 17-3-1836, overl. Nijmegen 18-3-1836.

- b. 11. *Adela Francisca Anna Triebels*, geb. 31-1-1837, overl. Nijmegen 23-12-1868. Zij trekt in bij haar (kinderloze) oom en tante, Josephus Egbertus Hendrikus Vaalman en Aleida Clara van der Lisse. Haar oom is lid der fa. Vaalman en Triebels, regent van het Burgerlijk Armbestuur en het Oud-Burger Gasthuis. Bij testament verleden op 5-10-1868 voor not. C. H. Robbers benoemt ze haar vader tot algehele erfgenaam. Ze verklaart 'wegens zenuwachtigheid haren naam niet te kunnen tekenen'.

III. *Wilhelmus Josephus Triebels*, geb. 30-1-1823, meester in de rechten, president der arrondissementsrechtbank te Nijmegen 1869-1877 en Arnhem 1877-1893, lid van de Provinciale Staten van Gelderland 1856-1886, Ridder in de Orde van de Nederlandsche Leeuw (18-2-1878), overl. Arnhem 28-3-1898, tr. Bemmeler 17-8-1854 *Engelina Wilhelmina Johanna van der Monde*, geb. 's-Hertogenbosch 19-10-1824, overl. Arnhem 18-2-1911, dr. van Bernardus Adrianus van der Monde (burgemeester van Bemmeler) en Geertruida Theodora Cecilia van Krugten.

*Mr. Wilhelmus Josephus Triebels (III., 1823-1898)
en Engelina Wilhelmina Johanna van der Monde (1824-1911)*

Ingeschreven aan de Latijnse School 5-1-1837 en deze verlaten met een eerste vermelding op 7-9-1841. Studeert rechten te Leiden sedert 20-9-1841, kandidaat summa cum laude 29-6-1843, promoveert ald. 11-12-1845. Advocaat te Nijmegen sedert 1846, rechter-plaatsvervanger in de arrondissementsrechtbank Nijmegen (KB 31-3-1852, no. 53), procureur in de arr. rechtb. ald. (KB 14-2-1856, no. 55), rechter ald. (KB 20-8-1860, no. 35), president der arr. rechtb. Nijmegen (KB 14-2-1869, no. 3) en te Arnhem (KB 1-5-1877, no. 13) en eervol uit die functie ontslagen wegens aantasting van zijn gezichtsvermogen — hij is vrijwel blind geworden — (KB 26-8-1893, no. 23).

Hij is voorts o.a. secretaris van de Nijmeegsche Spoorweg Maatschappij, schoolopziener van het Xe district van Gelderland (KB 17-4-1853, no. 48), later van het IXe district (KB 23-9-1865, no. 42), waarnemend secretaris van het polderdistrict het Circul van de Ooy. Lid van het college van regenten van het Cellenbroederenhuis, de Ellendige en andere gevoegde Broederschappen 1864-1877, en regent van het Huis van Arrest te Nijmegen, eveneens tot 1877. Lid van de commissie van onderstand voor noodlijdenden in geval van watersnood te Nijmegen en van de Staatscommissie tot herziening van het Burgerlijk Wetboek, 2e afdeling, onder prof. mr. C. W. Opzoomer (dat laatste bij KB 20-3-1880, no. 20).

Als rechter wordt hij door tijdgenoten beschouwd als streng doch rechtvaardig. De afdoening der zaken in de rechtbank wordt door hem aanzienlijk bespoedigd. Als Statenlid heeft zijn optreden soms iets arrogants. Hij laakt de 'schroomvalligheid' van de Gelderse Staten tegenover de vroegere Franse wetgeving en pleit voor een effectiever optreden in geschillen over rechtsbevoegd-

heid die bestaan bij zaken die de Staten behandelen. De belangen van zijn eigen streek verdedigt hij nadrukkelijk, zoals de overbrugging van Rijn en Waal, die hij belangrijker vindt dan een brug over de IJssel bij Zutphen. Ook pleit hij voor betere verbindingen tussen de bij Nijmegen gelegen plaatsen Heumen en Groesbeek⁴⁴.

Uit dit huwelijk, allen geboren te Nijmegen:

1. *Cecile Jacqueline Triebels*, geb. 11-6-1855, overl. Arnhem 28-5-1906, tr. Arnhem 3-7-1888 *Gerardus Bernardus Roes*, geb. Heteren 28-10-1856, advocaat en procureur te Arnhem, overl. Arnhem 19-2-1925, zn. van Gerardus Wilhelmus Roes (notaris) en Johanna Carolina van der Heijden.
2. *Marie Angeline*, geb. 11-8-1856, overl. Arnhem 27-1-1935.
3. *Maurits*, geb. 18-2-1858, overl. Nijmegen 17-6-1861.
4. *Rudolf*, geb. 22-12-1859, overl. Nijmegen 6-11-1864.
5. *Louise Thérèse Triebels*, geb. 19-4-1861, overl. 's-Gravenhage 25-3-1940, tr. Arnhem 9-9-1884 *Robertus Henricus Lodovicus Johannes Roes*, geb. Delft 24-6-1858, fabrikant te Delft, overl. 's-Gravenhage 24-1-1925, zn. van Henricus Hermanus Roes (leerlooier) en Henrietta Cornelia Maria van Schaik.
6. *Dochtertje*, geb. 24-10-1864, levenloos aangegeven te Nijmegen eveneens 24-10-1864.
7. *Maurits (Maus) Triebels*, geb. 25-2-1866, ingenieur, directeur der Wagon- en Bruggenfabriek van Werkspoor te Zuilen, overl. Amsterdam 12-3-1945, tr. ald. 3-12-1896 *Johanna Elisabeth Koens* ('Zwemmoeder Triebels'), geb. Voorburg 13-9-1865, voorzitter van de Hollandsche Dameszwemclub te Amsterdam, penningmeesteres der KNZB, erelid daarvan, Ridder in de Orde van Oranje Nassau, overl. 's-Gravenhage 3-6-1955. dr. van Johannes Coenraad Koens en Hester Elisabeth Besanger.

Maus volgt de HBS te Arnhem (1880-1886), vervolgens de Polytechnische School te Delft (1886-1892), richting civiel en bouwkundig ingenieur (examen B. art. 64 in 1888), volgt verder ald. o.a. de cursus voor werktuigk. ingenieur (1888-1891, niet met een examen afgesloten), in 1891/2 lessen in mechanica, werktuigkunde en burg. bouwkunde, enz.

Hij richt op 26-12-1891 met zijn broer Ruud te Amsterdam de 'Socialistische Studenten Vereeniging' op, voorts te Delft het studententijdschrift 'Stemmen'. Hij komt in de kring van bekende journalisten als P. L. Tak, De Koo, de jonge Treub, e.a.⁴⁵.

Sedert 1892 in dienst bij de Wagenmakerij (later Wagonfabriek) van Werkspoor, chef afdeling Wagenbouw en IJzerconstructie (1911-1914), adjunct-directeur der Wagenfabriek (1915). In 1917 geeft hij de stoot tot de oprichting van het Normalisatiebureau voor Arbeidszaken in de Metaalnijverheid (NAM) waarbij zich 144 ondernemingen en meer dan 55.000 arbeiders aansluiten. Hij vindt een speciaal loonsysteem uit (het 'Triebelsiaanse loonsysteem') gebaseerd o.m. op een gemiddeld uurinkomen ter bevordering van de arbeidsproductiviteit. Zijn loonstelsel bleek zo 'ijzersterk... dat het algemeen ingevoerd werd en tot de jaren vijftig — invoering van de werkclassificatie — stand hield'⁴⁶. In 1919 organiseert ir. Triebels de werkgevers in de 'Metaalbond' (Werkgeversvakbond in de Metaalnijverheid) waarvan hij van de oprichting tot 1924 het voorzitterschap bekleedt. In deze periode moet hij grote stakingen afweren. Later voorzitter van de afdeling Amsterdam van de Metaalbond. Ook is hij

Maurits Triebels
(1866-1945)

in 1920 medeoprichter van het 'Centraal Overleg' waarvan hij gedurende de eerste jaren voorzitter is. Tevens lid van de 'Commissie voor Werkverruiming'. Directeur der Wagonfabriek 1916-1928, sedert 1929 tot 1931 der Wagon- en Bruggenfabriek Werkspoor te Zuilen, gepensioneerd op 31-12-1931.

Zijn vrouw wordt beschouwd als een der grootste propagandistes van de Nederlandse zwemsport. Haar nagedachtenis wordt nog geëerd door de jaarlijkse wedstrijden om de Moeder Triebelsbeker en de Moeder Triebels-aspirantenbeker.

8. *Rudolf (Ruud) Triebels*, geb. 28-10-1869, journalist (bevriend met o.a. de schrijvers Adrianus Roland Holst en Arthur van Schendel), overl. Apeldoorn 29-6-1965. ■

Rudolf Triebels (III.-8, 1869-1965), links met vinger tegen zijn wang, met de schrijver Arthur van Schendel
(tekening uit 1916 door J. Toorop)

Noten

1. Rijksarchief (RA) Maastricht, Landen van Overmaze 7854, akte d.d. 16-11-1738 en not. arch. 4744, minuten landmeter Vaessen d.d. 26-10-1739.
2. Gemeentearchief Nijmegen (GAN), oud rechterlijk archief Nijmegen (o.r.a.N) 106-9, 1785.
3. J. A. Schimmel, *Burgerrecht te Nijmegen 1592-1810. Geschiedenis van de verlening en burgerlijst*, Tilburg 1966, p. 91 en p. 102-103. Ook: A. G. Pikkemaat, *Bataafse vrijheid in Nijmegen 1794-1795*, Nijmegen 1962, p. 173-174.
4. L. J. Rogier, *Nijmeegse Armenzorg*, in: *Terugblik en Uitzicht 2, Verspreide opstellen, Regionale en lokale geschiedenis*, Hilversum/Antwerpen 1965, 717-730, ald. 717.
5. J. J. de Blécourt, *Het Schependom van Nijmegen in woord en beeld. Geschiedkundige en hedendaagse beschrijving van Hees, Neerbosch en Hatert. Met wandelkaart*, Hees 1912, p. 177-178.
6. Alexander Triebels, *Mr. Willem Jozef Triebels (1823-1898). Overzicht van leven en werk, gevolgd door een studie van zijn dertigjarig lidmaatschap van de Provinciale Staten van Gelderland 1856-1886* (kandidaatsscriptie), Nijmegen 1984. Ook: Peter Paul de Boer, Jaap Haag e.a., *Werken rondom het IJ, Vakbondstrijd in vijf Amsterdamse bedrijfstakken 1870-1940*, Amsterdam 1981, p. 142-195.
7. Overlijdensdatum op oud handgeschreven bidprentje in de collectie van mr. F. K. R. C. Sassen, Nijmegen. Uitgebreide overlijdensdata in oud gebedenboek in bezit van dr. R. L. Roes, Deventer.
8. RA Maastricht, not. arch. 4746, erfdeling d.d. 1-8-1776.

9. Gemeentearchief Heerlen (GAH), arch. Schepenbank 6206, leggerboek Rotte van Nieuwenhagen en Schaesberg, f. 207v. en f. 208.
10. GAN, o.ra.N 2562, f. 253-254.
11. GAN, not. arch. John. Vermasen, dl. 13, akte 556.
12. GAH, not. arch. Cotzhuysen, 1789, akte 29.
13. GAN, o.ra.N 2657 (buitengericht).
14. GAN, o.ra.N 1989, f. 23-24 (pandveiligheden).
15. GAN, arch. Arme Kinder Huis II, 319, 5e Capittel.
16. GAN, o.ra.N 2004, f. 170-173v.
17. GAN, o.ra.N 473 (akte van voogdij).
18. GAN, o.ra.N 2232, f. 16v.-18.
19. *a*: Biss. arch. 's-Hertogenbosch, arch. Groot Seminarie Haaren (Herlaar), Officiële studentenlijst 1798-1834. *b*: ARA 's-Gravenhage, arch. Min. van Oorlog 2.13.12, inv. 198, f. 40. *c*: G. A. Meijer O.P., *Katholiek Nijmegen II*, Nijmegen 1905, p. 77.
20. ARA 's-Gravenhage, RK-Eredienst inv. nr. 1186, d. 177.
21. RA Arnhem, Kabinet Commiss. des Konings 1850; *Provinciale Geldersche en Nijmeegsche Courant* d.d. 26-1-1850.
22. Alard Beck, *Maarten Luther II van Nijmegen en de gemeenteraadsverkiezingen van sept. 1851* (scriptie), Nijmegen 1979. Ook: A. V. Triebels, *W. H. Triebels (1799-1878): een speelgoedregent met lange tenen? Een onderzoek naar de rol van Willem Hendrik Triebels in ruim 40 jaar Nijmeegse gemeentepolitiek 1827-1867* (doctoraal scriptie), Nijmegen 1988.
23. GAN, arch. Beide Weeshuizen, inv. nr. 491.
24. GAN, arch. Beide Weeshuizen, inv. nr. 491-502; bijlagen inv. nr. 621-632.
25. *a*: not. D. A. van Munster, dl. 82, akte 1316; *b*: not. P. Wiegand, dl. 176, akte 483.
26. Nieuw rechterlijk archief Nijmegen, inv. nr. 540, blz. 31, familieraad 10-8-1830.
27. Not. J. A. van Manen, rep. nr. 373 (boedelinventaris).
28. *a*: Mem. van Successie 3/430 van J. M. Triebels, Kantoor Nijmegen nr. 110 (1869) en *b*: Klapper Mem. van Succ. tafel 1878 (T 12) Nijmegen.
29. Not. Deurvorst, 1851, rep. nr. 190.
30. Verbaal Handel B. en W. Nijmegen, nieuw archief Nijmegen 280 (1853), f. 126v, 137v. en 145v.
31. Mem. van Succ. 3/430 J. M. Triebels, nr. 110 (1869).
32. *Weekblad van het Regt*, no. 2567 d.d. 24-3-1864 (voorpaginanieuws) en *Bev. Reg. Leeuwarden* 1859-1876, dl. 50, Huis van Opsluiting en Tuchtiging.
33. Als noot 27. Lijst van bijzettingen fam.graf, in bezit van mr. F. K. R. C. Sassen.
34. Voor leven en carrière van W. H. Triebels, zie: *Nijmeegs Katern*, jrg. 3 (1989), no. 2 (april), p. 1-4.
35. Genealogische aantekeningen door W. H. Triebels, in coll. fam. papieren, bij auteur dezes.
36. *Provinciale Geldersche en Nijmeegsche Courant* d.d. 29-11-1865 en notulen Kamer van Koophandel (GAN), II-F-9-13, 1865, blz. 83.
37. *a*: GAN, not. Robbers, 1869, rep. nr. 13 (inzet). *b*: idem, rep. nr. 29 (ontbinding en vernieuwing vennootschap). *c*: idem, nr. 167 (testament).
38. Als noot 5, p. 178.
39. National Archives Washington, Pension File Henry Triebels alias August Gothier SC 455-538 (Civil War) en Military File Henry Triebels Year 66, vol. 64, p. 199, entry 408 en Year 74, vol. 76, p. 27, entry 25.
40. Brieven coll. fam. papieren (zie noot 35). Olografisch testament 13-6-1866 W. H. Triebels. GAN, not. Robbers, rep. nr. 151.
41. Transportakte not. Böhntlingk 30-4-1879, rep. nr. 4217.
42. Als noot 30, nr. 297 d.d. 18-11-1870, f. 258v en 16-12-1870, f. 277v. Raadssignaten nieuw arch. Nijmegen 55, 9-12-1870, f. 213 en 30-12-1870, f. 224.
43. Mem. van Succ., Kantoor Nijmegen, d.d. 18-1-1902.
44. Als noot 6 (kandidaatsscriptie Alexander Triebels).
45. *a*: J. Janssen en P. Voestermans, *Studenten in beweging. Politiek, universiteit en student*, Nijmegen/Baarn 1984, p. 32. *b*: *In- en uitvoer. Handels-economisch weekblad voor Nederland en zijne koloniën*, jrg. 15 (1930), no. 22, p. 436.
46. Peter Paul de Boer e.a., *Werken rondom het II*, p. 168.